

ปัญหาการคุ้มครองสิทธิของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562¹

พจนา ทองชีว²

ปัจจุบันมีความก้าวหน้าในการพัฒนาด้านเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างต่อเนื่องและรวดเร็ว โดยส่งผลให้มีการจัดเก็บข้อมูล การใช้ หรือการเปิดเผยข้อมูลที่แพร่หลาย รวมถึงการประมวลผลข้อมูลเหล่านั้น เพื่อประโยชน์ในทางธุรกิจหรือเชิงพาณิชย์ด้วยกัน ซึ่งข้อมูลส่วนบุคคล ถือเป็นข้อมูลที่มีความสำคัญ และอาจส่งผลกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของบุคคล จึงควรต้องได้รับการคุ้มครองตามกฎหมาย อีกทั้งในระดับสากลก็ได้มีการให้ความสำคัญต่อการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลมากยิ่งขึ้น ดังนั้น ในเชิงธุรกิจหรือการติดต่อสื่อสาร จึงมีความจำเป็นที่ต้องเปิดเผย เก็บรวบรวมข้อมูล หรือถ่ายโอนข้อมูลส่วนบุคคลในทางระหว่างประเทศ ทำให้ในต่างประเทศมีการพัฒนาปรับปรุงบทบัญญัติของกฎหมายภายในของประเทศตน ให้มีมาตรฐานที่เท่าเทียมในระดับสากล เพื่อให้มีมาตรฐานในการป้องกันและคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล ภายในประเทศของตนให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด

อนึ่ง สำหรับกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของไทยนั้น เนื่องจากปัจจุบันมีการล่วงละเมิดสิทธิ ความเป็นส่วนตัวของข้อมูลส่วนบุคคลเป็นจำนวนมาก จนสร้างความเดือดร้อนรำคาญหรือความเสียหายให้แก่เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล ทำให้ประเทศไทยได้มีการตราพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 ขึ้น แต่อย่างไรก็ตาม บทบัญญัติของพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวยังมีบางบัญญัติที่สร้างความไม่ชัดเจนให้กับบุคคลผู้มีหน้าที่ต้องปฏิบัติตาม ซึ่งส่งผลให้อาจเกิดความไม่ชัดเจนในด้านการปรับใช้ รวมทั้งอาจส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการบังคับใช้พระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวยิ่งด้วย โดยปัญหาของการบังคับใช้พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 นั้น อาจพิจารณาถึงหลักการสำคัญของเจตนารมณ์ที่กฎหมายมุ่งคุ้มครอง โดยต้องคำนึงถึงสิทธิของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล บทบาทหน้าที่ของผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล บทบาทหน้าที่ของผู้ประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคล รวมไปถึงมาตรการในการเยียวยาความเสียหายหรือบทกำหนดโทษของพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวยังคงมีความไม่ชัดเจนและไม่ครอบคลุมในการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลที่เพียงพอ ทั้งนี้ ก็เพื่อให้เป็นไปตามมาตรฐานสากลและบังคับใช้ได้จริงกับบริบทของสังคมไทยในปัจจุบัน โดยจากการศึกษาพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 พบว่า บทบัญญัติบางประการยังขาดความชัดเจนและสมควรต้องปรับปรุงแก้ไข ซึ่งมีประเด็นปัญหาที่สำคัญ ดังนี้

¹บทความนี้เรียบเรียงจากการค้นคว้าอิสระ เรื่อง ปัญหาการคุ้มครองสิทธิของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษา คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.คนพร จิตต์จรูญเกียรติ และคณะกรรมการสอบ คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มณฑิลา ภักดีคง และรองศาสตราจารย์ ดร.พันธ์เทพ วิฑิตอนันต์

²นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขากฎหมายธุรกิจ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ปัญหาประการแรก คือ ปัญหาสิทธิของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลในการคัดค้านการประมวลผลด้วยระบบอัตโนมัติเพียงอย่างเดียว เนื่องด้วย พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 มิได้มีการรับรองสิทธิดังกล่าวไว้ ซึ่งอาจส่งผลให้เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลถูกนำข้อมูลส่วนบุคคลของตนไปวิเคราะห์โดยมีวัตถุประสงค์ในทางการค้า โดยปกติแล้ว ผู้ประกอบการเหล่านี้ มักทำการติดตามและบันทึกข้อมูลพฤติกรรมของผู้บริโภคโดยมีวัตถุประสงค์คือให้ทราบถึงความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในตลาดผู้บริโภคและพัฒนาตนเองเพื่อเจาะกลุ่มผู้บริโภคเหล่านั้น ซึ่งการติดตามนี้แต่เดิมมักทำโดยวิธีการที่หลากหลายซึ่งมีความแม่นยำไม่มากนัก และผู้บริโภคเองก็สามารถหลบเลี่ยงได้ง่าย เช่น การสำรวจ การทำแบบสอบถาม หรือการซื้อสินค้าหรือบริการผ่านบัตรเครดิต เป็นต้น แต่เมื่อมีเทคโนโลยี การทำ Profiling หรือการประมวลผลด้วยระบบอัตโนมัติเข้ามา ทำให้การติดตามพฤติกรรมของกลุ่มผู้บริโภคสามารถทำได้ง่ายขึ้น สะดวกมากขึ้น และมีความแม่นยำสูง จึงเป็นการยากที่ผู้บริโภคจะหลบเลี่ยงการติดตามเหล่านี้ได้ เช่น บางบริษัทสามารถติดตามพฤติกรรมของผู้บริโภคที่เปลี่ยนแปลงได้อย่างทันที รวมไปถึงหากมีการทำ Profiling โดยที่เกิดจากช่องโหว่ของกฎหมาย อาจเป็นการเปิดเผยพฤติกรรม ลักษณะนิสัย ความชอบส่วนบุคคลให้บุคคลอื่นทราบโดยมิได้ตั้งใจ ผู้ศึกษาจึงเห็นว่าปัญหาดังกล่าวจะส่งผลกระทบต่อเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลในแง่ของผลลัพธ์ที่เกิดจากการประมวลผลด้วยระบบอัตโนมัติที่อาจเกิดความผิดพลาดได้ ฉะนั้น การที่กฎหมายของไทยไม่ได้มีการบัญญัติถึงสิทธิในการคัดค้านการประมวลผลดังกล่าว จึงอาจเป็นการจำกัดสิทธิของผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลในการจะปฏิเสธการดำเนินการใด ๆ อันเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของตนได้

ปัญหาประการที่สอง คือ ปัญหาความไม่ชัดเจนในการกำหนดหน้าที่ของผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลตามที่พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 มาตรา 39 กำหนดให้ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลมีหน้าที่ต้องบันทึกรายการกิจกรรมที่ได้กระทำต่อข้อมูลส่วนบุคคลซึ่งอยู่ความครอบครองของตน แต่ในมาตรา 39 วรรคสองก็ได้กำหนดข้อยกเว้นให้กับกิจการขนาดเล็กที่ไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนดในวรรคแรก แต่เมื่อบทบัญญัติได้ใช้ถ้อยคำว่า “...อาจได้รับยกเว้น...” จึงย่อมไม่แน่ชัดว่า กิจการบางประเภทที่เข้าหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลประกาศกำหนดว่าเป็นกิจการขนาดเล็ก จะได้รับยกเว้นเสมอไป ซึ่งหลักเกณฑ์ที่จะเข้ามากำหนดว่ากิจการขนาดเล็กประเภทใดบ้างที่ได้รับยกเว้นอย่างแน่นอนนั้น ขณะนี้ยังมิได้มีข้อกำหนดดังกล่าว ซึ่งหากเกิดข้อพิพาทเกิดขึ้นอาจต้องใช้ดุลพินิจของพนักงานเจ้าหน้าที่ในการพิจารณา จึงอาจทำให้เกิดความไม่ชัดเจนเป็นอย่างมาก ซึ่งการที่จะใช้อำนาจดุลพินิจของผู้ที่เกี่ยวข้องในการพิจารณาประเด็นพิพาทใด ๆ ได้นั้น กฎหมายจะต้องให้อำนาจไว้ ซึ่งในกรณีนี้ก็มีได้มีการบัญญัติไว้อย่างชัดเจนว่าให้เป็นอำนาจดุลพินิจของพนักงานเจ้าหน้าที่ในการพิจารณาว่ากิจการขนาดเล็กประเภทใดบ้างที่ควรได้รับยกเว้นไม่ต้องทำการบันทึกรายการกิจกรรมตามที่มาตรา 39 วรรคแรกกำหนดไว้ อีกทั้ง หากหน่วยงานหรือผู้ที่เกี่ยวข้องเข้ามาตรวจสอบการปฏิบัติตามกฎหมายของผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล หน่วยงานหรือผู้ที่เกี่ยวข้องนั้น ๆ อาจไม่มีหลักเกณฑ์ที่แน่ชัดมาเป็นมาตรฐานในการตรวจสอบการปฏิบัติตามกฎหมายของผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลได้อย่างเป็นรูปธรรม

ปัญหาประการที่สาม คือ ปัญหาหน้าที่ของผู้ประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลในการจัดให้มีมาตรการรักษาความมั่นคงปลอดภัยที่เหมาะสม ตามที่พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 มาตรา 40 ได้กำหนดหน้าที่ของผู้ประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคล โดยตามมาตรา 40 (2) ได้กำหนดให้ผู้ประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลต้องจัดให้มีมาตรการรักษาความมั่นคงปลอดภัยที่เหมาะสม เพื่อป้องกันการสูญหาย เข้าถึง ใช้ เปลี่ยนแปลง แก้ไข หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลโดยปราศจากอำนาจหรือโดยมิชอบ รวมทั้งแจ้งให้ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลทราบถึงเหตุการณ์ละเมิดข้อมูลส่วนบุคคลที่เกิดขึ้น ปัญหาของการกำหนดหน้าที่ของผู้ประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลในการจัดให้มีมาตรการรักษาความมั่นคงปลอดภัยที่เหมาะสม คือ การขาดหลักเกณฑ์ในการกำหนดมาตรฐานของมาตรการรักษาความมั่นคงปลอดภัยที่เหมาะสม ว่าจะต้องมีหลักเกณฑ์อย่างไรบ้าง ถึงจะถือว่าเป็นมาตรการรักษาความมั่นคงปลอดภัยที่เหมาะสม และยังเป็นปัญหาทั้งในแง่ของการตรวจสอบ และอาจส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการประมวลผลหรือคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลได้

ปัญหาประการที่สี่ คือ ปัญหาบทกำหนดโทษเกี่ยวกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล ตามที่พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 ได้มีการบัญญัติเกี่ยวกับบทกำหนดโทษในการฝ่าฝืนพระราชบัญญัตินี้ไว้ในหลายรูปแบบ ทั้งโทษทางแพ่ง โทษทางอาญา และโทษทางปกครอง บทกำหนดโทษที่จะช่วยเยียวยาความเสียหายให้แก่เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล ซึ่งเป็นบุคคลที่ได้รับความเสียหายโดยตรง คือ บทกำหนดโทษทางแพ่ง เนื่องจากเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลเป็นผู้ได้รับความเสียหายจากการถูกละเมิดข้อมูลส่วนบุคคล ซึ่งถือเป็นสิทธิส่วนบุคคลอย่างหนึ่งและเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานที่ควรได้รับการคุ้มครองตามกฎหมาย เมื่อเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลเป็นผู้ได้รับความเสียหายจึงสมควรที่จะได้รับการเยียวยาจากการได้รับชดเชยค่าสินไหมทดแทน แต่อย่างไรก็ตาม แม้ว่าบทบัญญัติในมาตรา 78 จะให้อำนาจศาลในการสั่งให้ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลหรือผู้ประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลจ่ายค่าสินไหมทดแทนเพื่อการลงโทษเพิ่มขึ้นจากจำนวนค่าสินไหมทดแทนที่แท้จริงแต่ไม่เกิน 2 เท่า นั้น ความเสียหายที่เกิดจากการละเมิดข้อมูลส่วนบุคคล ล้วนเป็นความเสียหายที่กระทบทั้งต่อจิตใจของเจ้าของข้อมูล และอาจกระทบไปถึงสิทธิต่าง ๆ ของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลอีกด้วย ซึ่งผลประโยชน์ที่ผู้กระทำความผิดจะได้รับจากการนำข้อมูลส่วนบุคคลอันได้มาจากการละเมิดไปใช้ประโยชน์นั้น ย่อมมีค่ามากกว่าค่าสินไหมทดแทนที่เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลได้รับการเยียวยาตามบทบัญญัติดังกล่าว ปัญหาของบทกำหนดโทษในการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของไทย ที่มีการกำหนดบทลงโทษที่อาจยังไม่ครอบคลุมกับความเสียหายที่เกิดจากการละเมิดข้อมูลส่วนบุคคลที่เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลได้รับ อาจทำให้ไม่สามารถป้องกันการละเมิดข้อมูลส่วนบุคคลได้เท่าที่ควร

จากการศึกษาและวิเคราะห์ปัญหาการคุ้มครองสิทธิของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 ผู้ศึกษาจึงมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับประเด็นปัญหาต่าง ๆ ข้างต้น ดังนี้

1. ปัญหาสิทธิของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลในการคัดค้านการประมวลผลด้วยระบบอัตโนมัติเพียงอย่างเดียว ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะว่า เห็นควรให้แก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติในมาตรา 32 โดยเพิ่มเติมอนุมาตรา (4) ของมาตราดังกล่าว ดังนี้ “ (4) กรณีที่เป็นการเก็บรวบรวม ใช้ เปิดเผย หรือประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลด้วยระบบอัตโนมัติเพียงอย่างเดียว เว้นแต่ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลพิสูจน์ได้ว่า (ก) มีความ

จำเป็นอย่างยิ่งต่อการปฏิบัติตามสัญญาระหว่างเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลกับผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล (ข) เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลได้ให้ความยินยอมตามมาตรา 19 เว้นแต่เป็นข้อมูลส่วนบุคคลที่เก็บรวบรวมได้โดยได้รับยกเว้นไม่ต้องขอความยินยอมตามมาตรา 24 หรือมาตรา 26 ”

2. ปัญหาความไม่ชัดเจนในการกำหนดหน้าที่ของผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะว่า เห็นควรให้แก้ไขบทบัญญัติในมาตรา 39 วรรคสอง เป็นดังนี้ “ความใน (1) (2) (3) (4) (5) (6) และ (8) ยกเว้น มิให้นำมาใช้บังคับกับผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลซึ่งเป็นกิจการที่มีกิจการจ้างงานไม่เกิน 50 คน หรือมีรายได้ต่อปีไม่เกินหนึ่งร้อยล้านบาท ทั้งนี้ ต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการประกาศกำหนด เว้นแต่มีการเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลที่มีความเสี่ยงที่จะมีผลกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล หรือมิใช่กิจการที่เป็นการเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลเป็นครั้งคราวหรือมีการเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลตามมาตรา 26”

3. ปัญหาหน้าที่ของผู้ประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลในการจัดให้มีมาตรการรักษาความมั่นคงปลอดภัยที่เหมาะสม ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะว่า เห็นควรให้เพิ่มเติมบทบัญญัติ มาตรา 40 วรรคสาม เป็นดังนี้ “มาตรการรักษาความมั่นคงปลอดภัยที่เหมาะสม ตาม (2) ต้องครอบคลุมถึงมาตรการป้องกันด้านการบริหารจัดการ มาตรการป้องกันด้านเทคนิค และมาตรการป้องกันทางกายภาพ ในเรื่องการเข้าถึงหรือควบคุมการใช้งานข้อมูลส่วนบุคคล”

4. ปัญหาบทกำหนดโทษเกี่ยวกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะว่า เห็นควรให้แก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติในมาตรา 78 เป็นดังนี้ “ให้ศาลมีอำนาจสั่งให้ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล หรือผู้ประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลจ่ายค่าสินไหมทดแทนเพื่อการลงโทษเพิ่มขึ้นจากจำนวนค่าสินไหมทดแทนที่แท้จริงที่ศาลกำหนดได้ตามที่ศาลเห็นสมควร แต่ไม่เกินสองเท่าของค่าสินไหมทดแทนที่แท้จริงนั้น หรือ สองเท่าของผลประโยชน์ที่ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลหรือผู้ประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลได้รับหรืออาจจะได้รับในอนาคต แล้วแต่สิ่งใดจะมากกว่า...”

เอกสารอ้างอิง

หนังสือ

จรัญ โฆษณานันท์. **สิทธิมนุษยชนไร้พรมแดน ปรัชญา กฎหมายและความเป็นจริงทางสังคม.**

กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์นิติธรรม, 2545.

กุลพล พลวัน. **พัฒนาการแห่งสิทธิมนุษยชน.** กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2538.

นคร เสรีรักษ์ และ ณรงค์ ใจหาญ และ ประสิทธิ์ ปิวาวัฒนพานิช และ ศุภเกียรติ ศุภศักดิ์ศึกษากร และ นิ

ษานันท์ นันทศิริสรณ์. **General Data Protection Regulation (GDPR) ฉบับภาษาไทย.**

กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ P.press, 2562.

วรพจน์ วิสสุตพิชญ. **“สิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540.”**

กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2543.

วรเจตน์ ภาคิรัตน์. **ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมายปกครอง : หลักการพื้นฐานของกฎหมายปกครองและ**

การกระทำทางปกครอง. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2546.

สุขุม สุภนิตย์. **คำอธิบายประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ลักษณะละเมิด.** กรุงเทพมหานคร:

สำนักพิมพ์แสงสุทธิการพิมพ์, 2537.

บทความ

ทวีเกียรติ คุริยะประพันธ์. “ปัญหาและการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล.” เอกสาร

วิชาการหลักสูตรผู้พิพากษาศาลชั้นต้น. (สถาบันพัฒนาข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม): 3.

สุลีพร น่วมทนง. “สิทธิมนุษยชนกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล.” เอกสารวิชาการ การอบรมหลักสูตร

หลักนิติธรรมเพื่อประชาธิปไตย รุ่นที่ 2 วิทยาลัยรัฐธรรมนูญ สถาบันรัฐธรรมนูญศึกษา (สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ): 5.

จันทจิรา เอี่ยมมยุรา. “แนวคิดและหลักการร่างกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของประเทศ

ไทย.” วารสารนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 2547. (ธันวาคม 2547): 653-657.

กลุ่มงานบริการวิชาการ สำนักวิชาการ. “ร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ.” (2556): ก.

กิตติศักดิ์ ปรกติ. “กฎหมายคุ้มครองข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลในประเทศญี่ปุ่น.” วารสารนิติศาสตร์

(ธันวาคม 2547): 531-532.

วิทยานิพนธ์

ธาริณี มณีรอด. “ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล.” วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, 2559.

อธิพร สิทธิธีรรัตน์. “ปัญหาทางกฎหมายการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลในบริบทอิเล็กทรอนิกส์.” วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2558.

จันทร์ทิพย์ แสงแปง. “ปัญหาการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล ศึกษากรณี การจัดเก็บข้อมูลส่วนบุคคลในหน่วยงานเอกชน.” วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2559.

กฤษดา ทองเทพไพโรจน์. “การวิเคราะห์เปรียบเทียบมโนทัศน์เรื่องความยุติธรรมของจอห์น รอลส์กับพระพุทธศาสนา.” วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2553.

ดาวัลย์ ขาวสนิท. “มาตรการทางกฎหมายในการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล : ศึกษาเฉพาะกรณีด้านการเงินการธนาคารของธนาคารพาณิชย์.” วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, 2561.

ชนัท สุวรรณปริญญา. “ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลบนธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ กรณีศึกษา : การจัดทำนโยบายการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล (Privacy Policy) ของธนาคาร สถาบันการเงิน และผู้ประกอบการธุรกิจบัตรเครดิตในประเทศไทย.” สารนิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยกรุงเทพ, 2550.

สุวิจักขณ์ จันดาพันธ์. “ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการให้ความคุ้มครองผู้บริโภค : ศึกษากรณีความรับผิดชอบร่วมกันของผู้ประกอบการตามพระราชบัญญัติความรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย พ.ศ. 2551.” วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2553.

บรรเจิด ภาคาพันธ์. “ปัญหาทางกฎหมายการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลในธุรกิจประกันชีวิต.” Graduate law Journal Volume 13 No. 1 Jan – March 2020 หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2563.

รายงานวิจัย

ณัฐพร วิริยะลัทพะ และ ธเนศ สุจารีกุล. ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 : ศึกษากรณีหน้าที่ของผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลตามมาตรา 39. การประชุมนำเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา ครั้งที่ 15, ปีการศึกษา 2563.

สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสาร. แนวคิดว่าด้วยการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2549.

สถาบันวิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. โครงการศึกษาและพัฒนาแนวทางการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลภายใต้ประชาคมอาเซียน, 2558.

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ. “รายงานฉบับสมบูรณ์ โครงการจ้างที่ปรึกษาเพื่อ
ศึกษาแนวนโยบายการกำกับดูแลด้านการรักษาความปลอดภัยข้อมูลส่วนบุคคลสำหรับอุปกรณ์ที่ใช้
งานบนโครงข่ายโทรคมนาคม.”

กฎหมาย

พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562.

ประกาศกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม เรื่อง มาตรฐานการรักษาความมั่นคงปลอดภัยของข้อมูล
ส่วนบุคคล พ.ศ. 2563.